

POSTARINA PLACENA U GOTOVOM.

GOD. II.

U ZAGREBU, SVIBANJ (škol. god.) 1930./31.

BR. 9.

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvostruko. Uredništvo i uprava nalaze se u Boškovićevoj ulici br. 20. — Telefon 59.31.

SADRŽAJ: E. Radetić: Dvije domovine. — Jos. A. Kraljić: U iščekivanju slobode. — Jos. A. Kraljić: Želje malih Istrana. — Fran Milčinski: Bog i Sveti Petar. — Lijepa naša Istra: Narodni dom u Buzetu. — Prijatelji Malog Istranina. — Veseli kutić. — Mali kalendar za svibanj. — Zagonetke i odgonetke.

UREDNICI:

ERNEST RADETIĆ, ZAGREB

JOSIP A. KRALJIĆ, CRIKVENICA.

TISKARA PERKO

vlasnici:

Aleksandar Perko i Miroslav Reputin
Zagreb, Gundulićeva ul. 26 - Tel. 5069.

izrađujemo prvoklasno sve štamparske poslove kao:
listovne i zaključne papire, posjetnice, re-
klamne karte, račune, kuverte, letake, pla-
kate, brošure i t. d., — solidno i brzo.

Tržite bezobvezne ponude.

BESPLATNI KATALOG
dobivaju čitaoci »Malog Istranina« ako
za zatraže listom od trgov. i otrp. kuće
Kastner i Ohler, Zagreb

Vi niste prehladeni

a ipak osjećate glavobolju,
neraspoloženje, smalaksalost.

U takvim slučajevima u prvom
redu pomislite na želudac, te
ako on dobro ne obavlja svoj
posao, osjećate poteškoće pro-
bave, slab tek, imate tvrdi sto-
licu, tada ste našli pravi uzrok
Vašeg neraspoloženja. Urednu
probavu i redovitu stolicu dobit
ćete, ako upotrebite GASTOL
ČOKOLADU.

Kutija od 12 kom. sa uputom u ljekarnama Din 12.—

TISKARA
C. ALBRECHT
(PETAR ACINGER)
ZAGREB

Radićeva 26 Telef. 3070

U vlastitoj nakladi izašao je
»ALMANAH GRADA ZAGREBA«
džepnog formata, a stoji Din 40.—

FRANJO SOLLAR

trgovina željezom i željeznom robom kućnim
i gospodarskim potrebštinama na veliko i malo

Utjeljeno godine 1856.

Ilica broj 16

ZAGREB

Telefon 3291

TVORNICE P. TESLIĆ, SISAK

Proizvode:

špriti, likere, konjak, rum, rakiju, kvasac, uglj. kiselinu,
potašu, kristalnu sodu, vještačko đubrivo

Firma je vlasnik velikih izvora prirodne mineralne vode, poznate
pod imenom prirodna radioaktivna **SISAČKA MINERALNA VODA**

Ova voda je odlično stolno i ljekovito piće — Pića je sama,
sa vinom, voćnim sokovima i mlijekom

MALI ISTRANIN

GOD. II. ZAGREB, SVIBANJ ŠKOL. GOD. 1930./31. BR. 9.

Dvije domovine

Malom je Jovančiću danas tek šest godina . . On se ne sjeća nekih lijepih vremena, dok je nad njegovim užim zavičajem, sirotnom Istrom, sijalo sunce. Otkako se on rodio nije nikada čuo vesele pjesme, već vazda bol i tihi prigušeni šapat . .

Ali on je znao vrlo dobro, kakova su vremena nekad bila . . Svake večeri prije no što bi usnuo njegova je maja morala kraj ognjišta pričati stare slave i stare junake . .

Otac bi sjeo u kut na starinski drveni »škanj«, majka bi sjela na drveni rub ognjišta, razgrtala željeznim »puhačem« ugljenvlje vatre i držeći Jovančića na krilu pričala . . , dok bi otac povladjivao . .

I Jovančić je slušao, a svaka bi tiha majčina riječ padala na njegovo malo srce kao rastopljeno olovo ulazila u nj i taložila se oko njega, da nikada više ne ishlapu . .

Majka je pričala: »Rodio se nekad prije više nego stotinu godina u maloj jednoj seljačkoj kolibici, evo ovakovoj kao što je ova naša, malen i siromašan dječak, kome nadješe ime Jurić. I taj je Jurić odrastao, mukom se probijao kroz život i na koncu postao velik muž. Bio je to naš sin, sin našeg hrvatskog istarskog kmeta, Biskup Juraj Dobrila . . . On je našeg čovjeka izbavio tame, bijede i siromaštva svakom je nevoljniku našem pomogao, na stotine je tisuća razdijelio među nas i nama je bilo dobro . . .«

A pred Jovančićevim očima izdizao se zajedno s varnicama sa ognjišta svjetao jedan i zlatnom krunom okruženi lik dobrog i velikog našeg biskupa, koga nije nikada vidio, ali koga je dobro u svojoj mašti poznavao . . .

»Za biskupom podjoše mnogi drugi naši veliki muževi, svi naša djeca, naši sinovi, naša krv Dolazio je k nama i za ovim evo ognjištem sjedio otac istarskoga naroda, Mate Laginja. On nas je okupio, složio nas u redove i mi bijasmo jaki i snažni. Imali smo svoja društva, svoje škole, svoju pjesmu . . . a imali smo i kruha . . O, da! Mnogi kruha, bijeloga i dobroga, imali smo pune konobe vina, pod gredama su visjeli prastari pršuti, i sira je bilo i mlijeka i svakog dara Božjega. A sve nam je to pribavio naš dični otac Barba Mate Laginja. On nas je naučio kako valja raditi, kako štediti da dodjemo do blagostanja . . .«

Jovančić je slušao, a zjenice mu se širile . . . Ponosan je bio, što je ta njegova mala domaja Istra mogla roditi tako velike sinove . . .

»Svi smo se mi bili okupili«, pričala je u polumraku kraj ognjišta maja, svi, i gospoda i radnici i seljaci, svi smo radili na tom, da ova naša Istra bude sretna, a mnogo su nas pomagala i druga braća van našeg zavičaja, iz ostalih dijelova Domovine naše . .

»Mamice, a što je to domovina?« pitao je Jovančić ne razumijevajući pravo majčina razlaganja.

»Etđ sinko, valja da i to čuješ. Ovaj kraj, što ga vidiš oko sebe, ova polja i vinograde, ove kućice do naše, to je tvoje rođno mjesto. A kad se popneš na brežuljak i ugledaš svuda naokolo silne planine, daleko na obzorju modru Učku, dolje na zapadu plave valove našega mora, tada vidiš svoj zavičaj, svoju Istru, u svojoj njenoj ljepoti, u svem njenom sjaju, ali i u svem njenom jadu . .

A da podješ dalje na istok i popneš se na vrh glave naše modre Učke, ugledao bi daleko na istoku nepregledne planine, daleke dolove i ravnice. I još dalje na istok hodao bi dane i dane mjesece i mjesece, pa i godine a nikako da dodješ na kraj naše zemlje, jer sve je to naša lijepa Domovina, svuda su po njoj rasijana ovakova lijepa sela, svuda po njoj živu naša braća iste krvi i jezika. Svi su oni »Slavinci« . ., od kojih je nas i našu jadnu Istru, nemila sudbina odijelila . .«

Pred Jovančićevim očima iskrsavala je velika jedna i silna snaga, nepregledna jedna zemlja, sa silnim planinama, bogatim ravnicama i milijunskim narodom u njoj, iskrsavala je slika prave njegove Domovine . .

Jednoga je dana Jovančić morao u školu. Začudio se, kad je prešao prag te čudne zgrade. Našlo se s njime mnogo djece iz njegova sela, koja su se jednako tako začudjeno ogledavala oko sebe, kao i on.

Došao je neki garavi čovjek, za kog mu kazaše kod kuće, da je učitelj iz neke daleke strane zemlje, južne Italije.

Nije ga razumio ni riječi. Kad je počeo govoriti i mahati rukama sva su djeca prasnula u smijeh, ali su uskoro osjetila milovanja toga stranog čovjeka. Sve ih je šibom ljudski istukao, da su plakali kao ljuta godina . .

Kod kuće mu je majka pričala o nekadašnjim našim učiteljima. Oh, kako li je onda bilo lijepo polaziti u školu. Učitelji su bili naši sinovi, naša djeca i govorili su kao i mi, po je bilo veselje slušati ih. Iz škola se je po vazdan razlijevala vesela naša pjesma, a djeca su klikkala od radosti . .

Jovančić je čeznuo za onim lijepim vremenima, mnogo bi bio dao da se vrate, ali kad nije bilo druge, a jer je morao, polazio je i u ovu talijansku školu. Pomalo je počeo razumijevati učitelja. I taj je učitelj pričao o nekoj domovini, ali gdje je bila ta od one čiju je sliku Jovančić nosio u svom sreću. Ona o kojoj je pričao učitelj bila je strana i daleka, ljudi u njoj čudni, a još čudniji im bijahu običaji. A povrhu svega oni nijesu govorili kao njegova braća, o kojoj mu je majka pričala . .

I tako su se u dječjim dušama stvarale dvije sasvim oprečne slike domovine. Jedna je bila domovina karabiniera, koji su vodili ljude u zatvor, domovina činovnika na općini i po sudovima, koji su psovali naše ljude njihove majke i oće . .

Druga je bila slika one domovine, o kojoj im pričahu majke. Domovina »slavinska«, velika prostrana do na kraj svijeta s bezbrojnim milijunima dobre braće, koja govore istim jezikom kao i oni, pjevaju istu pjesmu o Kraljeviću Marku i bijelim vilama, domovina- koja je postala sva njihova čežnja . .

Bilo je pod konac školske godine. Iz grada došao je neki stari gospodin za koga rekoše, da je nadzornik. Došao je da čuje što djeca znadu i umiju.

A učitelj, koji je htio da se podiči svojim učenicima pozove Jovančića, neka priča.

»Što ti znadeš o svojoj domovini?« upita ga.

A Jovančić, koji je dane i dane, sate i sate za večernjeg mraka upijao u sebe slatko majčino pričanje o lijepoj svojoj domovini, raspričao se . . I govorio je o silnim morima, o velikim rijekama, neprohodnim šumama i bogatim ravnicama svoje domovine. Pričao je o slavnom rodu »slavinskom« o njegovim junacima i slavama, o Kraljeviću Marku i pobratimu njegovom Milošu Obiliću, pričao o vilama i pomoći njihovoj našim junacima, zašao sasvim u carstvo priča, o kom mu je svake večeri govorila majka . . .

I učitelj i nadzornik ostadoše zabezeknuti od čuda . . Ali nijesu smogli riječi. Vidjeli su zov krvi, koji je progovorio na usta tog malog djeteta . .

A kad je Jovančić švršio, nadzornik se izdere na njega:

»To nije naša domovina. To je domovina šćava, naša je domovina Italija, na zapadu, preko mora, velika jaka i bogata.«

»Da, ono je domovina Vaša, a ona na istoku deset puta veća, sto puta jača, ono je domovina naša . . .«

I nadzornik i učitelj ostadoše pokunjeni . . .

Jer dječak je rekao jednu veliku istinu, koju nikakvi učitelji nikakve škole ne će i ne mogu nikada izbrisati iz srca naših Istrana . . .

Ernest Radetić.

U iščekivanju slobode

Nikada nije na Vilinbregu plamsala onakova vatra, kao one noći. Nije starac Jivo uzalud prokročio uz sve puteljke i staze od sela pa do na vrhunac.

Dolje uz more bilo je tamno i tiho, i nitko nije vidio Jivinu vatru. Pa čemu da je i vidi. Ne pali on za druge, već samo za nju . . . Ona će je vidjeti i doći . . .

Vatra je plamsala sve jače, dok je Jivo skutren pod pećinom čekao i nijemo piljio u daljinu.

Sa zvonika na obali odbio jedan sat, pa onda i dva, ali ona nije dolazila.

Možda je preslabo svijetlo, pomisli Jivo, pa stane bacati u vatru sve one velike kupove granja, kupinja i smreke, što ih je kroz tri dana naneseo na brežuljak.

Veliki stup plamena dizao se i lizao do pod visoku krošnju stare omorike rasvijetljujuć Vilibreg, selo na obali, pa onda brodice usidrene u luci i zeleno more.

Sad će vidjeti, tješio se Jivo i gledao neprestano prama onoj strani, otkud je imala doći. U velikim razrogačenim očima plamsala mu druga vatra, a iz grudiju izvijali mu se duboki uzdasi, što bi mu zamirali na uzdrhtalim i pomodrelim usnama.

Ali ona nije dolazila, a vatra se već gasila uz pucketanje posljednjeg granja i sitnih varnica, što su se dizale iz žeravice, a onda padale oko Jiva i gubile se u travi i među oštrim kamenjem na obronku.

U Jivi je nešto uzavrilo i kao u nekom ludilu škrinu zubima. Uhvativši se rukom grčevito za granu, osta nijem i nepomičan, kao da se okamenio.

Dugo je tako stajao, šiban vjetrom, koji je sve jače duvao dižuć mu u vis dugu sijedu kosu nad namrštenim čelom i divljim gorućim očima. U taj tren izgledao je kao crn nagrbljen panj izmed zelenih omorika, koje su se sve jače tresle, sagibale i cvilile u tamnu noć.

— Ide, Bože, . . . evo je, ide, . . . ona je! — usklikne najednom Jivo obuhvativši se obim rukama za glavu, koja mu je gorjela kao glavnja.

— Stani! . . . Ne! . . . Još malo, . . . tako, sada je dobro — vikao starac i kopao si prstima grčevito po dugoj raščješljanoj kosi. — Sada je dobro . . . Ovdje uz mene . . . Pričaću ti sve . . . Tako, . . . tako! . . .

Pritom se ponovo uhvatio za granu, a onda se spuštao sve niže i niže, dok nije konačno legao i protegnuo se u visokoj travi . . . Iz trave čulo se duboko disanje, pa grohotan smijeh, a onda plač i isprekidane riječi:

— Danas je otišla posljednja torpiljarka . . . Izašla na Vela Vrata . . . ispod Berseča, . . . pa onda dalje u konao . . . i dalje . . . i dalje. A tebe nije bilo, da je vratiš . . . Zvao sam te, da joj bar skinješ jugoslaven-ski barjak s jambora, . . . da ga razvijemo na Učki . . . Zašto da bude Učka bez njega . . .

Uto je na Učki zatutnjila strijela, pa odmah i druga. Jivo se samo leću, a onda nastavi:

— Čuješ li slavlje! . . . Sve je čekalo na tebe, Jugoslavijo, . . . I dugo smo te čekali . . . i djed i njegov otac . . . i Jivo, ubogi Jivo . . .

Granje se treslo sve jače, kao da će se prelomiti, a grmljavina odmnijevala u tamnim prodolima uz silan zvižduk vjetra i zaglušan šum uzburkana mora. Dolje u selu zavijalo pseto tužno i dugo, kao da će mu srce pući.

Jivo je sve teže disao i okretao se nemirno u travi, a onda uzdisao, pjevao i plakao. Katkad bi samo protegnuo ruku i hvatao travu oko sebe, čupao je i bacao u vis, a onda bi i opet šutio i duboko disao.

Kad je na Učki zatutnjila treća strijela, pridigne se naglo i skočivši na noge vikne nekim divljim pridušenim glasom:

— Hvala ti vilo naša! . . . Uskrsnuće! . . . Sloboda! . . .

A onda se opet smirio, legao u travu i zašutio . . .

Sjutradan vodili su Jivu svezana sa Vilinbrega u selo na obali, gdje je udarala glazba neku veselu talijansku koračnicu . . .

Siromašni starac poludio je od silne čežnje za slobodom Istre . . .

Jos. A. Kraljić.

Želje malih Istrana

Sini, sunce — žarko sini,
Dobra djeca tebe prose,
I rasprši magle puste,
Što nam samu tugu nose.

Sini, sunce, s tvog će sjaja
Probudit se narav cijela,
Iskrsnuti žarno cvijeće
I pitoma naša sela.

Al će sunce: »Otkud žara,
Gdje mi zima trake hvata,
Pahuljice snježne pletu
Leden derdan oko vrata!«

Jos. A. Kraljić.

Bog i Sveti Petar

Dok je još gospodin Bog hodao po svijetu u pratnji Svetog Petra dogodilo se, da ih je upravo u času, kada su prelazili preko jednog mosta, zatekla silna tuča. U jednom trenu sva je krajina bila potučena, žito premlaćeno a trava povaljena.

»Ne činiš dobro, Gospodine«, zakima glavom Sveti Petar, »trebao si kazniti samo one, koji su sagriješili, a ne dopustiti da tuča pobije žito i onim pravednicima«.

Bog je samo šutio, a Sveti Petar se opet oglasi: »Da sam ja Bog drukčije bih ja vladao svijetom«.

Kad su se približili selu oglasi se Gospodin: »Petre, danas ćemo zamijeniti uloge. Ti ćeš biti Bog, a ja Sveti Petar«.

Petar je veselo pristao.

Prolazeći selom stanu pred jednom kućom i zamole malo hljeba. Gazdarica je upravo vadila iz peći kruh, pa im je dala lijep komad pogače.

Tek što su izašli na cestu sreće ih mlada djevojka. Petar se našali i upita je:

»Jesi li doručkovala, djevojko!«

»Ha«, nasmije se djevojka, »moj je zajuttrak još u Božjim rukama«.

Bog namigne Svetom Petru i prišapne mu: »Jesi li čuo što kaže; njezin je zajuttrak u Božjim rukama. Ti si Bog i valja da joj dadeš svoj komad pogače«.

Petar žalosno pogleda na komad kruha, ali jer je za danas bio Bog morao se pobrinuti, da nijedan stvor ne ostane bez njegove pomoći i dade djevojci svoj kruh. Žalostan i tih stupao je lagano za Bogom, gladan.

Putujući dalje naletiše na njih pčele, koje su se upravo rojile. Jedna sjedne Svetom Petru na vrh čela i ubode ga, a on se rasrdi zamahne plaštem i baci čitav roj u potok.

Bog se sažalno nasmiješi i reče: »Petre, nijesi dobar Bog. Radi jedne jedine pčele, koja te je ubola uništio si čitav roj«.

Petra je bilo sram i nije znao što da odgovori.

Dodjoše do jedne velike livade. Pastirica bijaše upravo dotjerala na pašu veliko jato gusaka, prebrojila ih i okrenula se da će natrag kući.

»Pa zar ne misliš čuvati guske da ti koja ne umakne!« upita je Gospodin Bog.

Pastirica odgovori: »Ne mogu! Kod kuće imadem bolesnu majku, koja nema nikoga do mene. Valja da je negujem. a guske neka čuva dobri Bog.«

Bog se okrene Svetom Petru i reče:« Čuješ li što kaže pastirica! Tvoja je dužnost, da se brineš za njezine guske«

Morali su ostati na pašnjaku. Sunce je pripeklo, da izgori, a guske žive i nemirne ne će da pasu. Letjele su s jedne strane na drugu htijući se svaki čas vratiti kući. Petar ih je naganjao batinom, lovio ih i natjeravao, da mu je znoj curkom curio. Dotle je Gospodin Bog legao u hlad i spavao.

Pod večer vratila se pastirica i otjerala guske kući. Petar se, izmoren bacio na zemlju, pa će pod hrastom malo otpočinuti.

»Čekaj, Petre«, Gospodin će mu na to, »tvoje Bogovanje nije još završeno«.

Digoše se i krenuše dalje. Bila je već noć, kad su došli do jedne krčme. Udjoše i zamoliše za konak. Krčmar im obeća da će ih smjestiti: na sjenik a međjutim im donese večeru.

Petar stane jesti jer je bio pošteno izgladnio. Kad li se otvore vrata, a u krčmu stupi seoski noćobdija.

Bog se okrene k njemu i reče: »Oho, zar ti ne znaš svoju dužnost. Tko će čuvati seoske kuće, ako se ti odmaraš u krčmi!«

»Dobar je Bog«, odvrati noćobdija«, on će se pobrinuti i za naše selo, da ga očuva od nevolje, dok ja ovdje malo gucnem.«

Petar je šutio kao da ne čuje, ali ga Bog gurne laktom i šapne: »Ej, Petre, danas si ti Bog, čuvaj selo, dok se noćobdija ne odmori kraj čašice.«

I Petar je morao van na studen, da razgoni tatove i pazi na vatru, da se ne bi kakva kuća zapalila.

Oko ponoći se vrati u krčmu, gdje je Gospodin Bog već davno slatko spavao. Baci se na sijeno kao snop i uzdahne tako glasno, da je i samog Boga probudio:

»Nije lako biti Bog. Svaki se prepušta u tvoje ruke, a ti ako hoćeš da budeš dobar Bog ne možeš da se ne brineš za svijet. Volim, bome, da budem i nadalje Sveti Petar nego li Bog!«

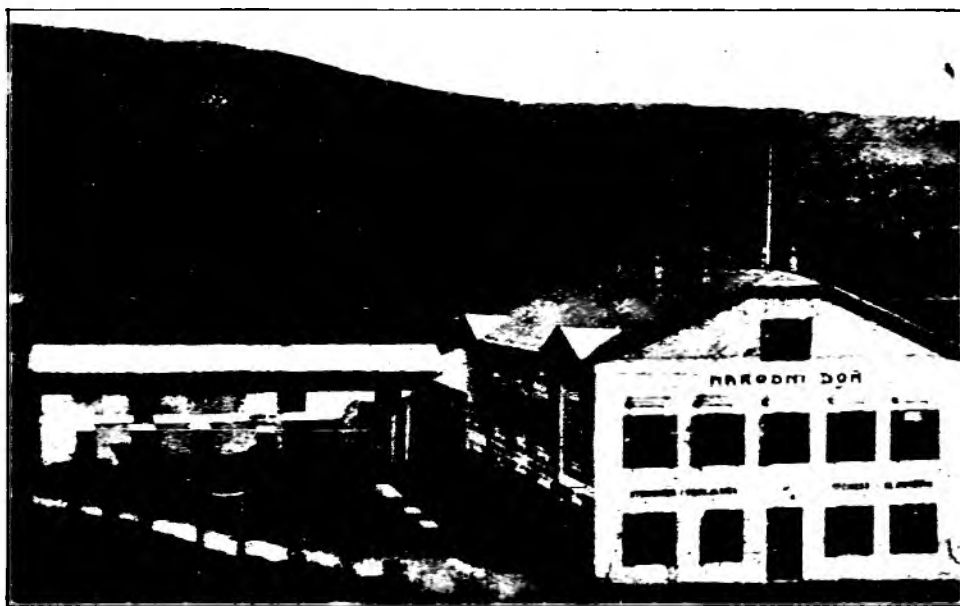
Napisao: **Fran Milčinski.**

Lijepa naša Istra

Jeste li kada čuli za Narodne Domove u Istri? Ne znate li zašto su ih naši Istrani gradili po svim mjestima? Valja da vam i to ispričam.

Naši ljudi u Istri nijesu imali ni svoga kazališta, ni svoje čitaonice, ni svoga društva, gdje bi se bili mogli sastajati, da se porazgovore i pozabave.

Zato im je došla na pamet lijepa misao, da sami svojim žuljevima sagrade u pojedinim mjestima širom Istre po koju lijepu i prostranu zgradu, koja će biti svima pristupačna i u kojoj će se moći sastati, zabavljati se i pretresti sva ona pitanja, za koja budu držali, da bi im mogla biti od koristi.

LJEPNA NAŠA ISTRJA: Narodni dom u Buzetu.

I tako su počeli graditi velike kuće, koje su prozvali Narodnim Domovima. Da vam je samo bilo vidjeti te vebne zgrade diljem Istre. U Trstu je bio jedan veliki Narodni Dom, ogromna zgradurina na četiri sprata, najveća i najljepša u cijelom gradu. Na ulazu je imala veliku zlatnu košnicu oko koje su lijetale zlatne pčele, a nad košnicom je stajao zlatnim pismenima natpis: Narod sebi! Jer to je zaista sagradio naš narod sebi, i to je bio njegov narodni dom.

U Puli je bio takodjer jedan vebni takov Narodni Dom. Bio je i u Pazinu i u Voloskom i u Buzetu i drugud po svim mjestima Istre.

Eto vam slike našega Narodnog Doma iz Buzeta.

Buzet vam je lijepi jedan gradić na brežuljku, opasan visokim zidinama, sa starijskim kućicama, gradjen kao neka stara tvrđava, jer to je zapravo u stara vremena i bio.

Ali sam Buzet imao je jednu crnu točku. U onim starim kućicama unutar gradskih zidina bijaše se stisla neka čeljad koja nije bila prijateljska našem narodu, nego je vazda nastojala, da istarskim Hrvatima

naškodi Bijahu to neki Talijani, koji su se u davna vremena uselili u grad i tamo poput pijavica izrabljivali naš narod ne dajući mu da dodje do svojih prava.

Ali buzetska okolica, koja je sva hrvatska nije se dala. Seljaci su se složili i rekli su: »Ne trebao mi grad, nego grad treba nas.« I pod vodstvom jednoga svog pametnog muža, Frane Flega, čiju ste sliku u jednom od posljednjih brojeva vidjeli, skupili su se na buzetskom polju, sagradili svoj Narodni Dom, svoju školu ustanovili svoju sokolsku glazbu, svoje društvo, svoju banku, čitaonu i sve, a ma baš sve što jedan svijestan i zreo narod mora da ima.

Vidite eto ovu zgradu Narodnog Doma u Buzetu. Tu su se naši Buzećani sakupljali, tu su stvarali velike osnove za sretnu budućnost naše Istre.

Danas su na žalost svi naši Narodni Domovi po Istri ili preoteti našem narodu ili su jednostavno spaljeni. Kada su došli Talijani najprvo su navalili na Narodne Domove. Onaj velebni Narodni Dom u Trstu je spaljen i izgorio je do temelja. Isto je tako uništen vatrom i Narodni Dom u Puli. Onaj u Pazinu je oteč, a tako isto i onaj u Buzetu.

Tata: Čemu plačeš, Juriću?

Jurić: Hi-hi-hi, ozlijedio me Ivić...

Tata: Pa što ti je takova napravio taj nevaljalac Ivić?

Jurić: Htio sam ga udariti šakom, a on se izmaknuo, pa sam ja rukom lupio po zidu i ozlijedio se, hi-hi-hi...

Prijatelji Malog Istranina

Ratimir Prelac, mali Istranin iz Tinjana, rođen u Zagrebu. Nije li zgodan taj naš mali brat? Istom su mu tri godine, ali to njega ništa ne smeta, a da ne pokaže i vanjskim znakom, da je Istranin. Vi se čudite, kako je to odjeven. Ne čudite se. To je jedna od najljepših istarskih narodnih nošnja. Na glavi mu klobučić od crne vune, hlače su bijele

vunene »bencvreke«, opasane do koljena »buzdakinima«. Preko bijele platnene košulje navukao je »kročet« i »kamižolu«, jednom riječju on je pravi pravcati Istranin od glave do pete i odjeven je baš onako, kao što mu je bio odjeven djed i pradjed u Istri.

A kad je već ovako malen počeo ispoljavati da je sin one naše tužne Istre, ne će se sigurno nje odreći ni kad odraste, pa od njega mnogo očekujemo.

Iz Novog Sada stigla nam je jedna lijepa sličica. To je slika male Berislave Rak, kojoj je tata iz Pule u Istri, a majka Srпкиnja iz Novog Sada. Mala je Berislava dakle prava pravcata Jugoslavenka, rodjena u Novom Sadu prije nekih jedanaest mjeseci.

Ona dakako ne zna još čitati ni pisati, ali njezin nas tata uvjerava, da se ona s našim »Malim Istraninom« rado igra osobito, ako imade lijepih slika u njemu. On joj svaki broj brižno sprema, da ga bude mogla, kad ponaraste pročitati i upoznati tako sudbinu zavičaja svoga dragog tatice.

Donosimo njezinu lijepu sličicu, kako bi je i druga djeca upoznala. Ali ne samo zato. Donosimo je i zato, da bi ona jednoć, kad ponaraste, uvidjela, kako smo je svi mi, zajedno s njezinim dobrin. taticom voljeli i živo željeli, da jednom i ona poradi prema svojim silama za sreću i spas onog lijepog, a sada izgubljenog dijela velike domovine naše

Iz Donjeg Miholjca. Prigodom izručenja ordena Jugoslovenske Krune Dr. Ivanu Frančiču advokatu i podstarješini »Sokolskog društva« u Donjem Miholjcu sakupili su uzvanici za fond MALOG ISTRANINA svotu od Din. 687.— i poslali nam je s lijepim popratnim pismom.

Braći sokolima, u koje mi i cijela naša Istra gledamo s mnogo vjere i pouzdanja, najtoplije se zahvaljujemo. Ta tko će da nam bude oslonom i potporom u radu, ako ne će hrabri naši sokolovi?

Bratski im zdravo!

Dubrovnik. Uvažena Jugoslavenska Matica iz Dubrovnika piše nam: »Da počastimo uspomenu Zrinjskog i Frankopana šaljemo u fond Vašeg veoma cijenjenog lista Din. 50.— Vaš list veoma se rado čita, a sadržaj mu je rodoljuban, poučan i moralan. Ustrajte i nadalje Božjim i narodnim blagoslovom.

Istodobno Vam šaljemo Din. 84.— u ime pretplate za sedam ovdješnjih škola. Neka naši mališi usišu putem Vašeg lista zdrave i prave nauke, nek im se srca oplemenjuju rodoljubnim osjećajima prema bratskoj Istri i cijeloj milenoj Domovini našoj lijepoj i bogatoj Jugoslaviji. Uz bratski pozdrav kličem Vam: Živili! Vlaho Fortunić«.

Zahvaljujemo!

Ne toliko u ime svoje, koliko u ime onih tisuća, kojima su posvećene sve naše misli, sav naš rad, onih, koji će biti neopisivo sretni kada dočuju ma i za najmanji znak našeg sjećanja na njih.

Hvala bratskoj Jugoslovenskoj Matici!

Nadalje su darovali u fond lista:

Din. 48.—: Emil Fegić, Zagreb

Din. 18.—: Vlado Mavar, Maglaj

Din. 14.—: Ivo Turato, Biokovo, Subotica

Din. 13.—: Petar Lazarić, poručnik, Ohrid.

po Din. 8.—: Josip Ljubić, Split; Don Drago Hlača, Barbat; Gonan Humbert, Novi Gradac; Nikola Pavić, Luković-Tivat; Nikola Velčić, Zagreb; Andrija Slipčević, Ecegnovi; Josip Trapan, Tivat.

Svim se darovateljima najljepše zahvaljujemo. Ugledali se i drugi u njihov lijepi primjer. Potrebe su velike, a sredstva naša veoma su skromna.

VESELI KUTIĆ

Barba Šime doveo je kravu u staju i zatvorio vrata. Uzeo je vile i otišao da joj donese sa sjenika nešto malo sijena.

Franić i Jurić igrajući se gledaju za barba Šimom i sve smišljaju kakovu bi mu psinu napravili.

Aha! Sad će da mu podvale! Kraj staje je posuda s bojom i kistom a oni se brže bolje dadoše na posao. Franić drži posudu, a Jurić stade risati. Naslikao je kravi na stražnjim nogama dva oka i s nekoliko pruga pretvorio kravu u slona. Tepci se onda brže bolje sakriju da vide iznenadjenje barba Šimino.

U to je stigao barba Šime sa sijenom. Od silnog začudjenja ispala mu iz zubiju lula, kosa mu se naježila, a šubara se digla u vis, dočim on umalo što nije pao naledja . . .

A naši se tepci samo zlobno smiju . . .

MALI KALENDAR

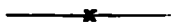
za svibanj

3. svibnja. God. 1843. Ivan Kukuljević govori prvi put hrvatski govor u hrvatskom saboru.
5. svibnja. God. 1821. umro je u zatočenju na otoku Sv. Jelena na dalekom jugu Afrike, Napoleon Bonaparte slavni vojskovođa i francuski car.
8. svibnja. God. 1847. ban Jelačić sazivlje hrvatski sabor.
13. svibnja. God. 1904. umro je u Zagrebu najveći istarski pisac, Evgenij Kumičić. — God. 1772. Njemačka, Austrija i Rusija razdijelile su međusobno prvi puta poljske zemlje.
14. svibnja. God. 1907. Pobjeda istarskih hrvata na izborima na svin. linijama. Izabrani su Spinčić, Mandić i Laginja sa 30.000 glasova protiv 17.000 Talijana i Talijanaša.
20. svibnja. God. 1520. Kod Korenice pade u boju hrvatski ban Berislavić. God. 1759. umro u Zagrebu Ban Jelačić.
22. svibnja. God. 381. umro je car Konstantin Veliki.
23. svibnja. God. 1823. rodio se u Žitniku Dr. Ante Starčević. — God. 1915. Italija ulazi u rat protiv Austrije, da osvoji Istru i Trst.
25. svibnja. God. 1851. umro je Stanko Vraz u Zagrebu.
27. svibnja. Južni Slaveni u bečkom parlamentu predaju tako zvanu majsku deklaraciju.
29. svibnja. God. 1453. Muhamed II. osvojio je Carigrad.
30. svibnja. God. 1431. Francuska narodna junakinja Bl. d'Arc spaljena je na lomači.

ZAGONETKE I ODGONETKE.

- — — — mjesto u Dalmaciji '
— — — mala životinja koja se boji mačke
— — usklik kojim se tjera kokoši
— suglasnik

Vodoravno i okomito daje isto.

Odgonetke zagonetka u 8. broju.

1. Ispunjalka:

I.

Madrid, glavni grad Španjolske

Island, ostrvo na dalekom sjeveru

Rudolf, muško ime

Nedica, žensko ime

Angora, glavni grad Turske.

Od I. do II. ime jedne istarske
rijeke: MIBNA.

II.

2. Rebus: glav, glav, glav = TRIGLAV.

3. Ispunjalka:

I.

Lav, kralj životinja

Una, rijeka u Jugoslaviji

Kos, ptica pjeвица

Ali, veznik

II.

Konj, plemenita životinja

Ivo, muško ime

Rak, živi u vodi i ide unatraske

Ana, žensko ime

Car, glavar države.

Od I. do II. i od II. do III ime i
prezime nedavno preminulog istar-
skog svećenika i rodoljuba: LUKA
KIRAC.

III.

NARODNE PITALICE.

1. U gorici na jednoj nožici. (pe- 4. Sto prsta pet krsta i četiri duše
čurka) — 2. Krava riče usred Like. (četiri kršćana nose mrtvaca) — 5.
tele sasne iza Bosne (top i tane) — Na klinu visi o škulji misli (ključ).
3. Dva trbulja četiri uha (vanjkuš) —

Ispravno su riješili zagonetke: Vera Broznić, Josipdol; Vladimir Pa-
vić, Tivat; Bulić Božidar, Danica Čokarić, Grozdana Vivoda, Vladimir
Perasović, Štefanija Plosnić, Vjekoslava Čokarić, Stobreč; Dušana Slosar,
Sveti Matej; Albert Kinert, Zagreb; Marinko Dražin, K. Kambelovac;
Jelka Mikuličić, Lastva Luka Grgurević, Zagreb; Ivan Lazarić, Tivat; Emi-
lija Radošević, Tivat; Mande Knezović Stobreč; Ivan Škvarč, Zamet;
Dragan Blečić Zamet; Marija Frančišković, Kamenari; Mira Baranović,
Donja Lastva; Arneri Slavko, Našice; Branko Zakarija, Blaškovići-Griža-
ne; Nevenka i Blaženka Slipčević, Kobila; Juraj Karlić, Vis; Vlatko
Medanić, Bakar; Drago Seršić, Krk; Izolda Širola, Smederevo; Josip
Čvilinder, Zagreb; Stjepan Kelnerić, Zagreb; Dragutin Belošević, Zagreb;
Marija Göttl, Zagreb; Oskar Šikoronja, Zagreb; Mladen Bonetić, Bakar.

**Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Boškovićeve
ulica 20 — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Radićeve ulica 26.
Za tiskaru odgovara Petar Acinger, Zagreb, Gundulićeve ulica 22a.**
